У пошані до піонерів - лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. No. 34. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1971 Ч. 34. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 19 лютого 1971

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ПРІДАВ на розгляд Конгресу давно очікувані пропозиції щодо покращання медичної обслуги населення ЗСА. Президент пропонує, щоб працедавці забезпечували медичну опіку й охорону працюючих в засягу, визначеному урядовими вказівками. Запропоновано також, щоб родинну медичну опіку поширити на незатруднених і тих, які заробляють лише частково. Таким людям допомагав би федеральний уряд в залежності від їхньої спроможности платити за медичну опіку.

НА НАРАДАХ ПОСАДНИКІВ МІСТ В ОЛБАНІ, столиці Нюйоркського стейту, посадники шести великих міст попередили губернатора Нелсона Рокефеллера, що коли стейт не зможе дати їм фінансової допомоги, то доведеться збільшувати місцеві податки і скорочувати громадську обслугу. В нарадах брали участь посадники Ню Йорку, Йонкерсу, Рочестеру, Сиракюзів, Боффало й Олбані.

В ПРОВІНЦІЇ КОЛЧАГВА В ЧІЛЕ СЕЛЯНИ, інспіровані „Революційним Рухом", самовільно забирають собі ділянки землі. Хоча уряд президента - марксиста д-ра Алленде закликає їх стриматися від насильного відбирання землі з виноградниками у законних землевласників, аж до відповідних урядових постанов, селяни не бажають чекати на ті постанови. За останні 10 днів лише в тому районі селяни забрали собі 30 чималих господарств.

КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ КАТОЛИЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ у Бразилії оприлюднила листа, в якому обвинувачує військовий уряд Бразилії в тому, що двох заарештованих римо - католицьких священиків тортурували у в'язниці. Тих священиків обвинувачено в лівих заколотах. Єпископи покликаються у своєму листі на Права людини.

НА СУДІ НАД ЛЯЙТЕНАНТОМ ВІЛЛЬЯМОМ КЕЛЛІ представник оборони заявив„ що підсудний дістав наказ винищити „все живе" в селищі Мілай, у Південному В'єтнамі, і він виконував того наказа, як належить військовому. Ляйтенант Келлі вважав, що в селищі, де сталась масакра цивільних три роки тому, приховувались вороги і він їх винищував.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОВІДОМИВ КОНҐРЕС, що в минулому році ЗСА подали допомоги різним країнам світу у висоті 3.7 більйона долярів. Президент сказав, що це є „важливим вкладом З'єднаних Стейтів Америки в майбутнє всього людства".

КОМІСІЯ КАРНЕҐІ ДЛЯ СПРАВ ВИЩОЇ ОСВІТИ опублікувала звіт, в якому закликає збільшити фінансову допомогу — з приватних джерел — для 105 негритянських коледжів та університетів у ЗСА. Створені для негритянських студентів вищі навчальні заклади нараховують тепер кругло 150 000 студентів. Комісія Карнеґі закликає також федеральний уряд, щоб він втричі збільшив допомогу негритянським вищим школам.

У СВІТІ

БРИТАНІЯ ПОГОДИЛАСЯ причинитися також до покращання збройної сили Атлантійського Союзу (НАТО). Европейські члени НАТО рішили видаткувати в цьому році додатково 420 мільйонів дол. на поліпшення військової комунікаційної системи, більшої охорони летунських ганґарів і т. п. проєкти. Британія, яка переживає економічну кризу, всеж призначила на цю ціль 78 мільйонів дол.

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ ОБІЦЮЮТЬ своїм громадянам, що наприкінці нової економічної 5-тирічки річна продукція автомобілів в СССР дійде „аж" до 800.000 машин. В минулому році продано в СССР тільки 124.000 авт. Представник „Літературної Газєти" А. Левіков, який мав інтерв'ю з Ніколаєм Міротворцевим про користі з нової 5-тирічки, висловив здивування, що в 1975 році все ще треба буде записуватись у чергу, щоб купити авто. Міротворцев потвердив це, але потішав, що „час вичікування буде вже коротший".

ПОЛЬСЬКИЙ КОМУНІСТИЧНИЙ ШЕФ ЕДВАРД ҐЕРЕК ВІДВІДАВ несподівано місто Бялисток ніби задля нарад з місцевими партійно - господарськими діячами. Але західня преса не виключає, що в недалеких лісах так званої Біловежської пущі відбулася засекречена зустріч Ґерека з совєтськими проводирями, за прецедентом, що його встановили були колишні володарі Польщі й СССР, Владислав Ґомулка і Нікіта Хрущов, які стрічалися під час „ловів" у Біловежській пущі. Тим часом продовжуються зміни на різних партійних постах у Варшаві, Кракові й Лодзі.

У ПОРТУҐАЛІЇ СУД ЗВІЛЬНИВ священика Маріо Паїса де Олівейру, популярно відомого, як „падре Маріо", якому прокуратура закидала бунт проти влади: названий духовник раз-ураз виступав у своїх проповідях і промовах проти збройного винищування в портуґальських колоніях Анґолі і Тозамбіку тамошніх чорних партизанів В обороні того духовника палко виступав єпархіяльний єпископ Дом Антоніо Ферейра Гомес, приналежний також до ліберального крила портуґальського духовенства.

У ПАРИЖІ ЗАКРИТО тимчасово 200 середніх шкіл у зв'язку з вуличними демонстраціями середньошкільників, які протестували проти засудження на 6 місяців в'язниці одного їх 18-тирічного колеґу, який побив поліціянта.

ЗАВОРУШЕННЯ У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ТАК СХВИЛЮВАЛИ британського генерала 52-річного Ерскайна Крама, якого лише два тижні тому призначили на командира кількатисячного британського війська, вислано туди для заведення спокою, що він дістав серцеву атаку. У столиці Північної Ірляндії Белфасті не припиняються сутички між ірляндськими протестантами і католиками, при чому втрати мають також місцеві поліціянти і британські вояки.

МСТИСЛАВ РОЗТРОПОВІЧ ВІДКЛИКАВ заповіджені свої концерти в Західній Европі й Америці найменше на найближчих шість місяців. Офіційно називається в Совєтах, що Розтроповіч „не має часу" на виїзди за кордон, бо має забагато концертів в СССР. Але насправді тому видатному московському челістові заборонили виїздити на концерти за кордон, за кару за його публічні виступи в обороні його приятеля, нобелівського лавреата Александра Солженіцина, проти якого віддавна відбувається нагінка за те, що він у своїх творах не позолочує совєтської дійсности.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПЕРЕДАВ КОНҐРЕСОВІ ШИРОКИЙ ПЛЯН ОПІКИ НАД ЗДОРОВ'ЯМ

Вашинґтон. — У своєму посланні, переданому Конґресові в четвер 18 лютого, президент Ніксон накреслив рамки і напрямні нового широкого пляну опіки над здоров'ям, кошти якої мають бути збільшені на два і пів більйона долярів річно. Із здійсненням цього пляну будуть збільшені видатно кошти медичної опіки, що їх покривають працедавці, починаючи від великих корпорацій аж до родин, які затруднюють одну домашню помічницю. Працедавці будуть платити початково до 1976 року 35 відсотків коштів медичного забезпечення і згодом — після 1976 року — тільки 25 відсотків. Має увійти в дію пропонований президентом Ніксоном плян поширеної медичної опіки у фіскальному році 1974. Крім того в посланні передбачена також програма поширеної здоровної опіки для незаможніх (вбогих) осіб і родин включно з оплачуванням лікарів й іншого медичного персоналу для них. В порівнянні для пропонованих світом організованої праці і ліберальними членами Конґресу програм опіки над здоров'ям, кошт яких виносив би десятки більйонів долярів, плян президента Ніксона є спробою зменшити ці кошти до мінімуму, але водночас із цим запевнити якнайширшу опіку над здоров'ям для всіх тих, що її потребують. Секретар здоров'я, виховання й суспільної опіки Еліот Л. Річардсон заявив у зв'язку із новозапропонованим пляном, що уряд не має бажання впроваджувати загальну націоналізовану програму опіки над здоров'ям, але зорганізувати її так, щоб вона — без державного примусу й інґеренції — була якнайбільш успішною. Головну ролю в здійснюванні програми опіки над здоров'ям матимуть і далі приватні забезпеченеві компанії, включно із медичними програмами Блу Кросу і Блу Шілду, які виплачують сьогодні 13 більйонів річно із забезпеченевих ставок вплачуваних працедавцями і самими працівниками. Сума 13 більйонів мала б збільшитися в 1974 році до 20 більйонів долярів. Проти запропонованого президентом Ніксоном пляну опіки над здоров'ям виступили зразу ж після його оприлюднення деякі демократичні сенатори й конґресмени, між ними сен. Едвард Кеннеді, заявляючи, що цей плян тільки збільшить прибутки забезпеченевих компаній.

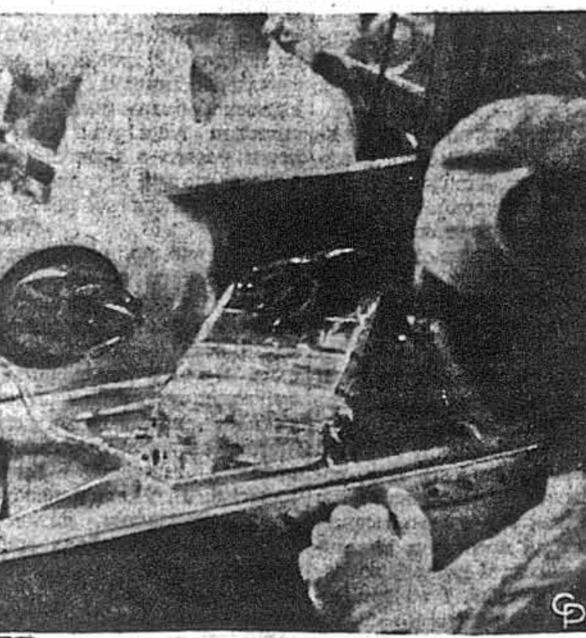
Прем'єр Італії Кольомбо відвідав през. Ніксона в Білому Домі

Вашинґтон. — Прем'єр Італії Еміліо Кольомбо був у четвер 18 лютого ц. р. гостем президента Ніксона в Білому Домі. Зустріч през. Ніксона з прем'єром Кольомбо тривала понад одну годину і в тому часі були обговорені справи европейської економічної і демократичної інтеґрації, як також заторкнено проблеми Південно - Східньої Азії. Піля відбуття розмови пресовий секретар Білого Дому Зіґлер заявив, що през. Ніксон передав прем'єрові Кольомбо запевнення, що З'єднані Стейти Америки й далі будуть брати участь в Організації Північно - Атлантійського договору і будуть втримувати в Европі свої збройні сили. Якихось спірних справ, поза тенденцією ЗСА обмежити імпорти взуття й інших продуктів, в постачанні яких заінтересована Італія, між ЗСА й Італією немає. В розмові з журналістами, що відбулася після зустрічі з през. Ніксоном, прем'єр Кольомбо висловив свою впевненість, що переговори в справі включення Великої Британії до Европейського Спільного Ринку завершаться успіхом. Далі Кольомбо ствердив, що добра розв'язка проблеми Берліну є передумовою для успішного відбуття східньо-західньої европейської конференції для справ безпеки.

НА СВЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ДЕБЮТУВАТИМЕ ХОР „ЄВШАН ЗІЛЛЯ"

Нюарк, Н.Дж. — На Святі Лесі Українки, що відбудеться з ініціятиви Українських Жіночих Організацій Нюарку й околиць у неділю 28 лютого в Ірвінґтон гайскулі о 5-й по пол., вперше виступить 80-членний хор українських студенток „Євшан Зілля". Хор зорганізувала студентка Оксана Ференц і є його головою, диригує хором Борис Садовський. Крім виступу-дебюту хору „Євщан Зілля", в програмі, яку започаткує словом п-і матка Олександра Селепина, виступатимуть: відома солістка, ліричне сопрано Тамара Лихолай, при фортепіяновім супроводі д-ра Ігоря Соневицького, солістка-піяністка Марта Цибик та буде виконаний монтаж із творів Лесі Українки, підготований студентками.

ДОСЛІДЖУВАННЯ ПРИВЕЗЕНОГО З МІСЯЦЯ КАМІННЯ

Скриня із привезеними з Місяця зразками місячного ґрунту, каміннями й уламками скель, що їх будуть досліджувати науковці в Люнарній Приймальній Ляборатоії в Космічному Осередку у Ґюстоні. Зібрані астронавтами із залоги Аполло-14 матеріяли включають зразки найстарішого місячного ґрунту.

Північний В'єтнам нацьковує Комуністичний Китай проти Америки

Париж. — У четвер 18-го лютого ц. р. відбулося 103-тє з черги зсідання Паризької конференції про В'єтнам, на якому голова північно-в'єтнамської комуністичної делеґації, Хуан Туі, заявив, що зосередження поважних американських військ на півночі Південного В'єтнаму, зосередження американських воєнних кораблів в затоці Тонкіну і воєнні операції південних в'єтнамців та американців в Ляосі загрожують Комуністичному Китаєві. Хуан Туі запевняв, що Комуністичний Китай не буде придивлятися тій загрозі з заложеними руками. Такі самі нацькувальні завваги висловила „міністер закордонних справ" підпільного „уряду" В'єтконґу, пані Нґуєн Ті Бінь. Названі комуністичні представники твердили, що заяви президента Ніксона на його пресовій конференції в минулу середу 17 лютого, доказують, що Америка „не хоче миру". З другого боку голова американської делеґації Дейвід Брус заявив комуністичній стороні, що „це ви, а не хто інший, відповідальні за воювання і вбивання в Індокитаї". Після засідання Д. Брус заявив журналістам, що те останнє засідання не виявило „нічого більше, як тільки брехливу і безвартну пропаґанду, яка не має нічого спільного з переговорами про закінчення війни". Голова делеґації Південного В'єтнаму Фам Данґ Лям проголосив на тому засіданні цифри про висліди 8-денної кампанії південно-в'єтнамського війська в Ляосі: вбито кругло 600 вояків реґулярної північно-в'єтнамської армії, знайдено і знищено 10 гармат, 6 протилетунських батерій, 300 тонн ракет, 70 танків і панцерних возів, 45.000 ґальонів газоліни, 30 тонн харчів і багато іншого подібного виряду.

Єгипет згідний підписати мир з Ізраїлем — Тіто посередником в Каїро

Каїро. — Єгипет заявив посередникові Об'єднаних Націй в справі замирення на Близькому Сході, Ґуннарові Ярріна́ові, що коли Ізраїль звільнить всі окуповані ним арабські землі та погодиться на „справедливу" розв'язку проблеми арабських втікачів, то він, Єгипет, згідний підписати формальний мировий договір з Ізраїлем. Зате Єгипет відкинув суґестію Ізраїлю, щоб Ізраїль і Єгипет замирилися на базі звільнення Ізраїлем окупованого єгипетського Синайського півострова з залишенням Ізраїлеві вільної руки щодо прикордонних земель Сирії, Йорданії і Ливану. Виразна згода Єгипту підписати з Ізраїлем мировий договір є — за ствердженням цілої західньої преси — поважним і, може, переломовим відхиленням від давньої позиції Єгипту і всіх арабів, що ніхто з них ніякого безпосереднього мирового договору з Ізраїлем не буде підписувати, обмежившись до визнання суверенности і недоторкальности „всіх існуючих в тому обширі держав". Ізраїльський амбасадор у Вашинґтоні ген. Іцак Рабін відбув негайно нарзду з асистентом державного секретаря для справ Близького Сходу Джозефом Сіско, після чого зараз же відлетів до Єрусалиму. Ізраїльський уряд відбув надзвичайне засідання. Припускають, що на зміну становища Єгипту в примирливому напрямку значно вплинув юґославськей президент Тіто, який перебуває в Каїро. Перед своїм від'їздом з Юґославії Тіто отримав був довірочні звернення від през. Ніксона та совєтського прем'єра Косиґіна. Тіто прагне замирення між Ізраїлем і арабами, бо він стривожений можливістю нової ізраїльсько-арабської війни. За його переконанням — та війна обов'язково втягала б також ЗСА і СССР і тому була б започаткуванням третьої світової війни.

Бонн пов'язує справу Берліну з конґресом компартії СССР

Вашинґтон. — Західньо-німецький міністер закордонних справ Вальтер Шеєль, який останні два дні перевів на розмовах з президентом Ніксоном, державним секретарем Вілліямом Роджерсом та іншими членами американського Уряду, висловив переконання, що в справі Берліну не прийде до ніякого порозуміння з Совєтами, аж поки відбудеться скликаний на 30 березня ц. р. у Москві конґрес компартії СССР. Вальтер Шеєль заявив, що совєтські проводирі настільки зайняті приготовлюванням свого партійного конґресу, що „не мають часу" на поважні переговори в справі Берліну. Але він висловив надію, що до кінця цього року переговори чотирьох амбасадорів покращання відносин довкола Берліну доведуть до успіху. Шеєль дивиться оптимістично також на приступлення Британії до Европейської Економічної Спільноти (Спільного Господарського Ринку), яке — за його переконання — прийде в січні 1973 року. Однак у тих розмовах західньо - німецького міністра Вальтера Шеєля з американськими лідерами не прийнято ніяких конкретних рішень. Шеєль старався зліквідувати сумніви американських керівних кіл щодо його „східньої політики".

Ізраїль рішений затримати деякі окуповані арабські землі

Єрусалим. — Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан заявив у дебатах в ізраїльському парляменті, „кнессеті", в Тель Авіві, що резолюція Ради Безпеки Об'єднаних Націй з 22 листопада 1967 року, яка становить за підставу для ізраїльсько-арабських мирових переговорів за посередництвом шведського дипломата Ґуннара Ярріна́а, не виключає права Ізраїлю — затримати деякі окуповані ним арабські землі. Згодом речник ізраїльського уряду з'ясував, що та заввага Ебана не мусить стосуватися колишньої єгипетської території, себто Синайського півострова, але може стосуватися Йорданії чи Сирії. Ізраїль далі наполягає, щоб Єгипет заявив, чи він готов підписати з Ізраїлем мировий договір та з свого боку відхилявся сформулювати свої територіяльні претенсії. Єгипет, який наполягає, щоб Ізраїль звільнив всі без вийнятку скуповані арабські землі, з свого боку відхиляється заявити виразно, що він готов підписати тривкий мировий договір. Але Єгипет відповів позитивно на меморандум Ґуннара Ярріна́а, в якому Ярріна́ пропонував, щоб міжнародне військо ґарантувало свобідне користування Ізраїлем протокою Тірану і щоб Єгипет, в заміну за зворот окупованих арабських земель, визнав суверенність Ізраїлю. Зате Ізраїль не відповів на той меморандум Ярріна́а. Президент Ніксон висловився оптимістично про стан ізраїльсько-арабських переговорів, заявивши головно на адресу Єгипту признання, що той „виявився прихильнішим, ані ж можна було сподіватися".

Нова Італійська Академія найменувала Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого своїм дійсним членом

Рим (Українське Пресове Бюро). Висока італійська наукова установа „Нова Італійська Академія", яка об'єднує два наукові інститути — Вільний Університет і Середній Науковий Інститут, надала своєю Грамотою з дня 30 січня ц. р., як першому, гідність Дійсного Члена-Академіка. Святочне вручення Грамоти відбулося цього ж самого дня на інавґурації академічного року обох наукових інститутів цієї Академії. В запрошенні Блаженнішого на інавґурацію, в якому повідомляється про вручення Грамоти, було сказано: „Ваша присутність є всіма очікувана, Ви будете прийняті з усіма почестями, належними Вашій Особі." Текст Грамоти в перекладі на українську мову з італійської наступний: „Нова Італійська Академія, університетський і Середній Науковий Інститут, якої метою є плекання духа в культурному житті народів, ствердивши високі заслуги, довершені Його Еміненцією Кардиналом Йосифом Сліпим, Первоієрархом українців, постановив зарахувати Його до своїх членів в характері Дійсного Члена-Академіка. Рим, дня 30 січня 1971 р." Грамоту підписали Президент Колеґії Цензорів і Незмінний Віце-президент Академії.

У Філядельфії відбудеться урочистість посвячення вітражів в Українській Православній Катедрі св. Володимира

Філядельфія. — В неділю 21 лютого ц. р. тут відбудеться урочисте посвячення кольорових вікон — вітражів в Українській Православній Катедрі св. Володимира В рамцях цієї урочистости буде відправлена цього ж дня о год. 10-ій ранку Архиєрейська Служба Божа з участю трьох Владик Української Православної Церкви у ЗСА, після якої буде довершений акт посвячення вітражів. По закінченні св. Літурґії відбудеться святочний обід-бенкет, головним промовцем на якому буде гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. Настоятелем Української Православної Катедри св. Володимира є Впр. о. мітрат Степан Біляк.

При Консисторії УПЦ в ЗСА будуть створені Богословські Заочні Курси

Бавнд Брук, Н. Дж. — Ще в 1970 році на нараді, під проводом голови Консисторії Української Православної Церкви і Митрополита УПЦеркви Владики Мстислава було вирішено створити при Консисторії Богословсько - Пастирські Курси для заочного навчання. Такі курси матимуть два відділи: для однорічного і для дворічного навчання. Директором Курсів призначено проф. П. Коваліва, секретарем о. протопресв. Ф. Кульчинського, членами дирекції Курсів — о. прот. д-ра С. Гаюка, о. прот. І. Даниленича і мґр О. Воронина, про що повідомлялось в „Українському Православному Слові". В свою чергу орган Генерального Церковного Управління Української Автокефальної Православної Церкви у Анґлії „Відомості", в числі з січня 1971 року сповіщав, що „тому, що і в нашій Церкві є брак духовенства, Головне Церковне Управління звертається до братів, які бажали б набути в позаочному навчанні Богословську освіту, вступити на ці Курси, що їх організує УПЦерква в ЗСА".

Сенатор Тафт промовлятиме до українців у Лорейні

Лорейн, Ог. — Сенатор Роберт А. Тафт, відомий прихильник Поневолених Народів, буде промовляти на Святі Української Державности в Лорейні, в неділю 21 лютого, що відбудеться в Українському Народному Домі при 2430 Схід 28 вулиця. Сенатор прибуде туди о 4-ій г. дня. Українську промову виголосить проф. Ярема Раковський, буде також мистецька програма. О 7.30 вечора сенатор Р. Тафт, запрошений Форумом Міжнародних Відносин, промовлятиме й даватиме відповіді на запитання в Коммюніті Коледжі Лорейнського повіту, де на факультеті історії працює проф. А. Кармазин. Зустріч сенатора з професурою, студентами і громадянством відбудеться в Студентському Центрі в тім коледжі.

Мґр. Петро Наконечний найменований на віце-президента великої металево-інженерної компанії

Лонґ Айленд Сити, Н. Й. — Президент великої металево-інженерної компанії „Емко Продуктс" (Експандед Метал Інджeнерінґ Компані) А. Й. Ґріфт окремим повідомленням інформує про найменування мґра Петра Наконечного фінансовим віце-президентом цієї компанії. В повідомленні сказано, що мґр Петро Наконечний впродовж останніх десяти років займав у тій компанії пост контролера, заініціювавши та доповнивши багато нових програми та вдосконалюючи існуючу систему, що поважно причинилося до постійного росту і розвитку фірми у фінансовій ділянці.

Мґр Петро Наконечний

мґр П. Наконечний є випускником міського коледжу в Ню Йорку та Колюмбійського університету. Як вояк Американської Армії, брав участь у Корейській війні. Він одружений та зі своєю дружиною Галиною і дочками Вірою і Зенею живуть на Бронксі в Ню Йорку. Належить до місцевої української католицької парафії, є членом Пласту та багатьох інших організацій і установ. Очевидно, що є членом УНСоюзу у 287-му Відділі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Війна за волю без кінця

Синдикований коментатор Джеймс Кілпатрік признає слушність „голубові" - сенаторові Франку Черчеві, який бідкається, що війна у В'єтнамі, поширена тепер уже на Ляос, „безконечна". Але при тому він звертає увагу, що йдеться не про В'єтнам і не про Ляос, а про волю, і що власне так, з погляду оборони волі, дивилися на В'єтнам чотири американські президенти. „Хто може сказати, коли та війна розпочалася? Воля і невільництво — це близнята, що зродилися в давній давнині з того самого зародка. Вони воювали між собою впродовж віків в одному чи іншому одязі, воювали п'ястуками, петлями, мечами, луками, мушкетами, танками й атомовими бомбами. І вони вторували кривавий шлях від Термопілів по Берлінський мур . . . Волі ніколи не можна остаточно „виграти . . ."

Названий американський автор не піддає під сумнів патріотизму сенатора Черча і його чесних однодумців, які вимагають негайного і повного відкликання американських військ із В'єтнаму. Але він піддає під сумнів правильність їхнього осуду і їхній політичний розум. Вони мають рацію, що війна на Півдні Азії триває „без кінця", але не мають рації, коли доходять до висновку, що тому треба послабити оборону, зменшити збройні сили, залишити поле бою. Бо коли б вони осягнули це, що радять, то тільки стесали б униз шлях, яким наступне покоління покотиться швидше до нової великої війни в обороні волі.

Війна за волю не має кінця, бо були, є і будуть вороги волі. Переконалась в цьому Америка, яка вела дві світові війни, Корейську і В'єтнамську завжди з тієї самої причини: знаходились вороги волі, які своєю дією охоплювали куди більший терен, аніж дана територія — Европи, Тихого океану, Кореї і Півдня Азії. Трагедія України в тому, що її воля ніколи не була довготривалою, бо завжди знаходилися вороги, які її загирювали: половці, монголи, турки, москалі, поляки, мадяри . . . І тому українці, які бачили Україну вільною і переживали втрату її волі, мають краще розуміння, що таке війна за волю на будь - котрому відтинку будь - котрого континенту, аніж пересічні американці. Тому Джеймс КілПатрік слушноболіє над фактом, що є чесні патріоти, навіть у Сенаті, які не розуміють, що воля у світі неподільна, і треба боронити її у той час і на тому місці, де й коли загрожує їй ворог. І треба оскаржувати ворогів волі, а не її оборонців.

Сім головних гріхів

Мова тут не про ті гріхи, що їх визначає катехизм, хоча й їх не то що не пошкодило б, але цілком певно було б добре час від часу пригадувати. Проте, цим разом приходять на думку ті сім смертельних гріхів публічної опінії і поведінки, які свого часу визначив відомий американський журналіст В. Ліпмен: ненависть, нетолерантність, підозріння, фанатичність, засекречування, страх і брехня.

Ці названі Ліпменом гріхи американського суспільства ще, мабуть, більше розпаношились серед нас, українців. Пригляньмося будь-якій із наших справ та багатьох наших акцій, і в нашому відношенні до них ми завжди натрапимо на якісь із тих смертельних гріхів.

До найбільших українських акцій в останніх роках треба зарахувати в першу чергу змагання до патріярхального завершення Помісної Української Католицької Церкви, а далі такі акції, як поширення українських студій в Гарвардському університеті, постійна і таки справді „вічна" проблема для поширення правди про Україну, не кажучи вже про багато щорічних кампаній чи такі принагідні, як минулорічна акція допомоги українцям, що потерпіли від землетрусу в Югославії. Не треба глибокої аналізи, щоб у відношенні більшої чи меншої частини наших громадян до кожної із тих акцій відкрити один чи більше Ліпменових „смертельних гріхів". З одного боку бачимо нетолерантність, з другого ненависть, майже постійно натрапляється і видвигається всілякі підозріння, на які відповідається із ще збільшеним фанатизмом. Намагання застрашити когось теж не належить до рідких явищ.

Люди були б святі, якби не грішили, і суспільність була б ідеальною, якби не поповнювала „смертельних гріхів". Але люди грішні, і немає ідеального суспільства. Головне—до гріха признаватись, а зі злом боротись.

В останніх тижнях ми мали один з найкращих і найбільших прикладів доброго діла, що його можна досягнути при добрій волі, при взаємній пошані і без тих усіх „смертельних гріхів", про які мова. Маємо на думці перші кроки на шляху до порозуміння і згоди між нашими лемками з одною метою: допомогти тим своїм землякам, які цієї допомоги так дуже потребують. Приклад, що його таки справді варто і треба наслідувати.

В. Ткач

НЕВРАЛГІЧНІ ПУНКТИ

Можна вважати, що властиво ввесь світ знаходиться в стані неспокою. То тут, то там вибухають перевороти, революції, місцеві „малі" війни. Але таких „невралгічних пунктів", з яких може розгорітися пожежа у світових маштабах — порівняно небагато. Вони існують уже довгий час і до них уже, либонь, звикли, як звикає людність, що віками живе, наприклад, у вулканічних місцевостях. Проте, ніхто не забуває про загрозу небезпечного вибуху...

Вважається, що сьогодні існують два небезпечні невралгічні пункти: В'єтнам і Близький Схід. Події там то загострюються, то входять у стадію певного відпруження. Світ „зжився" з ними і, як видається, мало-хто припускає, що з цих двох вогнищ може розгорітися світова пожежа.

Остання знаменна подія в'єтнамської війни — це вторгнення південнов'єтнамських відділів з допомогою американського летунства на територію Ляосу. Світова опінія захвилювалась, хоч у меншій мірі, як це було з приводу інтервенції в Камбоджі. Ліві елементи, і то не тільки в ЗСА, але й в низці европейських країн, зокрема у Франції, влаштовують демонстрації, през. Ніксона знову обвинувачують у бажанні поширити індо - китайський конфлікт.

Але якщо це роблять оті „ліві елементи" — це не дивно. Дивно, коли протиамериканські настрої поширюються серед поважних політичних кіл в европейських, некомуністичних країнах. Божа справа ясна! Невтральність Ляосу протягом низки літ ганебно ґвалтується Північним В'єтнамом і комуністичними партизанами. І тому ці останні перебували й перебувають у далеко ліпшому становищі, аніж південнов'єтнамські війська та їх американські союзники. І тому цілком логічним є розумування, що без знищення шляху постачання, яким користується Північний В'єтнам, неможливо не тільки виграти війну, не тільки змусити комуністів до якогось, хоч би компромісового миру, але неможливо також, без цілковитої капітуляції, відтягнути й частину американських військ з В'єтнаму. Якщо ж теперішня операція в Ляосі закінчиться успішно, тоді постане така ситуація, при якій можна передбачати в якомусь майбутньому кінець в'єтнамської війни.

Перемир'я на Близькому Сході продовжено до 7 березня. Знову світ відідхнув вільніше. Але — що буде після 7 березня? Не видно ніяких можливостей до того, щоб Ізраїль і його арабські противники почали поважно говорити між собою про встановлення тривалого миру. І тому можна передбачати, що й далі — дійде чи не дійде до обмежених воєнних операцій після 7 березня — на Близькому Сході триватиме стан „ні війни, ні миру". В кожному разі, можна хіба мати певність, що, принаймні покищо, з невралгічного пункту на Близькому Сході не виникне нової світової війни, бо... цього собі не можуть в даний момент дозволити ні ЗСА, ні тим більше СССР.

Але є інша справа в зв'язку з Близьким Сходом, яка, беручи на дальшу мету, має надзвичайно велике значення. Про це автор цих рядків уже не раз писав. Це та обставина, що, як би не розвивався далі ізраїльсько-арабський конфлікт, приявність совєтської мілітарної потуги в басейні Середземного моря залишається доконаним фактом. А це створює новий, корисний для Москви, фактор у відносинах не тільки поміж СССР і Західньою Европою, але й взагалі у відносинах Захід-Схід.

Бо чи на В'єтнамі і Близькому Сході вичерпується існування небезпечних невралгічних пунктів? Є ще один невралгічний пункт, на який тепер не звертають уваги, навіть заперечують його існування, але який безумовно існує принаймні в потенції і має ключове значення. Він знаходиться у Західній Европі, флянг якої — басейн Середземного моря — вже майже опанований Москвою.

Це таки тут, у Західній Европі, буде рішатися доля світу. Сьогоднішні спроби „відпруження" збоку СССР на терені Західньої Европи — це ніщо інше, як боротьба за вплив у цій останній. Чи вдасться, чи ні Москві зліквідувати, або принаймні поменшити, американську приявність в Европі і тим самим здобути п е р еважний вплив на е в р опейському континенті?..

У зв'язку з цим цікаво спостерігати реакцію західньонімецьких та інших европейських політичних кіл на відомості останніх тижнів, нібито Москва вже менше цікавиться ратифікацією свого договору з Бонном і взагалі політикою відпруження з цією державою. Ці реакції мають у собі те комічне, що як тільки Москва зволила заперечити ці відомості, всі прихильники політики відпруження на Заході зустріли це заперечення з неприхованою радістю і полегшею. При цьому цікавим є не питання, чи можна вірити запевненням Москви, чи можна вірити навіть підписуваним нею паперам, але цікавим є ствердження факту, що у зносинах в СССР Захід безумовно „пасе задніх". Це Москва є в наступі і вона диктує: „відпруження" чи „напруження" стаються з її волі, а Захід лише „достосовується" до гуморів комуністичної імперії...

Звичайно, трудно припустити, щоб політики західнього світу були аж настільки наївними, щоб у всьому вірили Москві. Вони, очевидно, припускають, що Москва не відмовилася від політики поширювання своїх „впливів", і їй не залежить лише на утриманні нинішнього „статус кво". Йдеться лише про те, як Захід думає боронитися від дальшої агресивної політики СССР. Є дані вважати, що на Заході й далі вкорінена думка, що шляхом політики коекзистенції, відпруження і наближення з Москвою можна допровадити до демократизації режиму в СССР, а з цим „д е м ократизованим" СССР можна буде домовитися...

Чи такі міркування не є фатально помилкові? І чи такою політикою не підрізується крила єдиній силі, яка здібна покласти край агресії совєтсько - російського імперіялізму: рухові спротиву поневолених народів у країнах к о м у ністичного бльоку і в самому Совєтському Союзі?

Є ще один невралгічний пункт, який лежить всередині СССР. Це совєтський антисемітизм і переслідування жидівського населення в совєтській імперії. Звичайно, переслідується в СССР все його населення, переслідуються окремі народи. Але треба ствердити, що еміграції цих народів не мають такого впливу в західньому світі, як представники жидів. Жиди мають потужні організації, і вони згуртовані. Не тільки це: вони далеко більше, ніж вихідці з різних поневолених Москвою країн, займаються справами своїх переслідуваних земляків. Скільки мільярдів зібрали жиди в різних країнах Заходу на допомогу Ізраїлю? Чи можна ці суми порівняти з тими, які, наприклад, дають українці на національні цілі?!

Тому антисовєтське наставлення жидів і демонстрації, що їх вони постійно влаштовують з п р и в о д у переслідування жидівського населення в СССР, можуть стати окремим чинником у світовій політиці. Москва вже, здається, це відчула і злякалася. Про це свідчать випадки, коли деяким жидам дозволено виїхати з СССР і коли припинено процеси проти громадян жидівської національности. Чи маємо тут зворот у політиці Кремлю? Можна думати, що це тільки „передишка". Бо в СССР взято курс на антисемітизм і на поборювання держави жидівського народу, Ізраїлю. А тому треба вважати, що жидам нічого іншого не залишатиметься, як творити спільний фронт з усіма поневоленими російсько - совєтським імперіялізмом народами.

ВШАНУВАЛИ МИСТЦЯ В. КАСІЯНА

Видатного мистця пензля Василя Касіяна вшанували окремим вечором в Київському художньому інституті, з нагоди 75-ліття майстра. „Учнями Касіяна вважають себе мало не всі українські графіки і плякатисти, мистецтвознавці, шевченкознавці, і архітектори, і не тільки мистці", сказано в „Культурі і Житті" з 7 лютого. На вечорі виступав г о л о в а Спілки образотворчих мистців УССР В. Бородай, були прочитані вітальні телеграми, відбулась мистецька частина та Виставка творів Ювілята.

В. Чапленко

ЯК ЮРІЙ СМОЛИЧ РОЗУМІЄ „НАШЕ ПОКОЛІННЯ"

(1)

Минулого 1970 року Юрій Смолич видав третю книжку своїх спогадів, заголовлену „Я вибираю літературу" (Київ, 1970 р). У цих спогадах він говорить про „наше покоління", покоління народжених на початку XX віку. А що це й моє покоління (бо я народився 18 березня 1900 р.), то я й хотів би сказати дещо в питанні про нього. Власне, я хочу розглянути перший розділ цієї книжки, що так і зветься — „Наше покоління", бо в ньому автор дав загальну характеристику покоління однолітків XX віку.

Юрій Смолич передусім ударив у високу ноту. „Як часто доводиться чути, що ми — щасливе покоління, — почав він. — І це справді так. Адже живемо ми в країні, що семимильними кроками простує в своє світле майбутнє. Ми бачимо досягнення нашого народу і беремо участь у цих звершеннях. Ми пройшли з нашою країною ввесь піввіковий шлях перебудови життя — його цілковитого перетворення на основі вимріяних попередніми п о коліннями людства соціялістичних ідеалів". І далі: „Це означає, що ми скрізь і у всьому відчуваємо маштаби змін, які відбулися. Ми завжди можемо порівняти: отак було колись і отак маємо тепер".

У цих урочистих словах звучить стовідсоткова казенність і всесоюзний „розмах", бо — хоч це пише український письменник — „наш народ" — це не український нарід, а „радянська" мішанина, „наша країна" — це не Україна, а всі 15 „союзних" країн, плюс „автономні" республіки й області, плюс безпритульні, повиселювані з своїх прадідних земель люди. Щодо можливости порівняння того, що було „колись", із тим, що стало пізніше, то далеко не всі з „нашого покоління" так захоплювались і захоплюються тепер тим, що стало пізніше, а ті, що їх у цім розділі Смолич згадує як „белое движение", і з самого початку були проти „вимріяних попередніми поколіннями людства соціялістичних ідеалів". Якщо мати на увазі тільки українське покоління, то воно було проти того, що було „колись", і боролось та кров проливало за те, що мало натомість прийти. Я сам у своєму першому, надрукованому 1919 р. вірші з відповідним до цієї схеми наголовком „Колись і тепер" висловлював певність, що „тепер", після падіння Російської імперії, буде краще, ніж було „колись". Але того ж 1919 р. мене вперше й заарештувала ЧК за те тільки, що я прокинувся для національно - свідомого життя, і якби тоді не трапилась була випадкова можливість для втечі, то я б „тепер" не обговорював писання Ю. Смолича про „цілковите перетворення".

Одним словом, розуміння історії „нашого покоління" залежить від того, з яких позицій „порівнювати". Ю. Смолич „порівнює" з позиції „Великого Жовтня" та відновленої Російської імперії СССР. Тим то в нього одні заступники „нашого покоління" названі „застрільниками революції", а другі — „націоналістичними бандами" та „ворогами українського народу". З цієї ж позиції він поставив на одну дошку ворогів українського народу — Колчака, Денікіна, Врангеля і борця за визволення його, Юрія Смолича, власного народу — Симона Петлюру. А як йому доводиться викручуватись, коли він намагається узгоджувати цю фальшиву схему з дійсними історичними подіями та фактами! „Але чи тільки дворянські синки та вихідці з буржуазії поповнювали лави армій Колчака, Денікіна, Врангеля чи Петлюри?" — запитує він. І далі згадує, що з тієї гімназії, в якій він учився і вчилися „діти урядовців, службовців, кваліфікованих робітників та селян середнього достатку", „тільки частина.. пов'язала своє життя з Радянською владою (велика літера його — В. Ч.). А решта — „поробились білими офіцерами, петлюрівськими старшинами або в арміях Галлера та Пілсудського брали участь у білопольській окупації свого ж рідного українського міста". „А один — не поміщицький і не банкірський син — навіть зробився націоналістичним батьком отаманом, змінивши підручник тригонометрії та латинські виключення на гнуту під запорізьку шаблюку, червоний шлик гайдамаки — на середньовічний оселедець на маківці".

Щоб з'ясувати це останнє явище, Ю. Смолич згадує про „романтику національного відродження й національної незалежности", про „кривдне почуття національної образи", що його зазнавали в царській Росії українці. Але попри це він неоднаково розглядає тих, що такої образи не знали, — учасників „белого движения", і тих, хто її зазнав, — українську молодь. За його словами, перших нібито „повело жадання захистити й зберегти вітчизну — таку, якою вона була (тобто царську Російську імперію — В. Ч.) від загибелі та іноземного (чужоземного! — В. Ч.) іга (ярма! поневолення! — В. Ч.)", і вони нібито „вірили в потребу торжества справедливости та порядку".

(Закінчення буде)

З НАШИХ БУДНІВ

РОЗМОВИ З ДАНИЛКОМ

Приємно поговорити з таким розсудливим, серйозним хлопцем, як малий Данилко. З ним бо, учнем 2-ої кляси, ви можете заторкнути в розмові найповажніші проблеми: віри, молитви, церковної мови, молодости і старости...

— Я думаю, — сказав якось недавно малий філософ, — що ліпше вродитися пізніше, як раніше.

Я погодився з його тезою:

— Розуміється. Хто раніше вродиться — скоріше старіється. І навпаки.

— Я мав на думці не молодість чи старість, а тільки молитву, — відповів Данилко. — Наприклад, мої, старші за мене сестри, — одна в сьомій клясі, друга в дев'ятій, — мусіли два рази вчитися тих самих молитов: спершу церковною мовою, потім — українською, і мали з тим досить багато мороки. Ще й досі часто їм мішається „хліб наш насущний" з „хлібом щоденним", „днесь" із „сьогодні". Я такої проблеми не маю, бо мене в школі зразу вчили молитися українською мовою. Менше науки — менше муки.

— Які молитви знаєш напам'ять?

Малий відрахував на пальцях:

— „Отченаш", „Богородице", „Достойно", „Царю Небесний"... Котру вам прочитати?

— А як стоять справи з „Вірую"? — ставлю підступне питання.

Хлопчина заклопотано потряс чуприною...

— Справи з „Вірую" стоять погано. До половини ніби знаю, далі забуваюся. Це обов'язково задовга молитва для шкільних дітей мого віку. Мої сестри старші за мене на кілька років і теж не можуть собі з нею порадити. Я взагалі думаю, що й не багато дорослих людей знають її перфектно. Моя мама знає і сестра Ореста в нашій клясі знає. Мій тато напевно не знає, а отець ігумен може знає, а може й не знає...

— Чому так думаєш? Чому сумніваєшся?

— Бо в церкві, під час Богослуження, „Вірую" співає або читає з пам'яті пан Хомишин, дяк, а отець ігумен стоїть і мовчить. Міг би вже навчитися від пана Хомишина за стільки років часу, — не думаєте?..

Ось такі складні питання приходиться розв'язувати в розмові з Данилком. Вражає його зацікавлення молитвою, Богослужбою, в той час, коли уява його ровесників майже поголовно зайнята суперменами, астронавтами, космічними кораблями. Мама й бабуня добачають в цьому палець Божий: може це в той спосіб проявляється в дитині покликання до духовного стану?.. Як то звичайно буває в таких випадках у наших домах, розмови про покликання потривають так довго, аж поки хлопець не піде до гайскулу. Тоді раптом виявиться, що українська екзильна нація потребує ще одного інженера-електроніка, і про покликання до духовного стану всі забудуть...

Ікер

М. Сосновський

ДО ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

У 50-річчя появи „Підстави нашої політики" Д. Донцова

(1)

У 1971 році минає 50 років з того часу, коли у Відні появилася друком перша більша праця д-ра Д. Донцова „Підстави нашої політики". В українській політичній літературі цей твір Донцова належить до перших, в якому в такій формі з'ясовані основні засади української внутрішньої й зовнішньої політики, її цілі, а з тим і обґрунтовані окремі постуляти. Вже це одне тільки промовляє за тим, щоб цей твір та його провідні ідеї тепер нагадати, хоч фактично його значення лежить в іншій, важливішій площині.[1])

„Підстави нашої політики" появилися безпосередньо після нашої прогри у визвольних змаганнях 1917-20 рр., яка зумовила дуже специфічну атмосферу на українських землях і серед української еміграції. У передмові до 2-го видання цього твору Д. Донцов, між іншим, розкриває тісний зв'язок між тією атмосферою й характером його твору. „Писалася і видавалася ця книга саме в той час, коли лідери обох соціялістичних партій В. Винниченко і М. Грушевський випускали у Відні такі свої часописи як „Нова доба" і „Борітеся-поборете", пропагуючи ідеї т. зв. „зміновіховства", цебто капітуляції перед „н о в о ю" большевицькою Московщиною. В нашім інтелектуальнім житті панувала тоді створена ще Драгомановим атмосфера захоплення новим „словом правди", — соціялістичними та політичними ідеями і культурою ліберальної Росії".

Для ілюстрації тогочасної атмосфери наведемо слова Ісаака Мазепи, одного з лідерів українських соціял-демократів, який у своїй книзі „Україна в огні й бурі революції" робить таке помічення: „Подорож Винниченка в совєтську Україну не тільки не вилікувала його самого від комунізму", але не вплинула оздоровлююче й на деяких інших наших „радянців", що продовжували орієнтуватися на „соціялістичну" Росію. Так, наприклад, М. Грушевський у віденському журналі „Борітеся-поборете", органі Закордонної Групи УПСР (Української Партії Соціялістів-Революціонерів) за жовтень 1920 р. писав: „Які б не були хиби большовицької політики в українській справі, ми не повинні спускати з ока, що все скоріше з ними, ніж з яким-небудь іншим російським урядом, як партією, можемо сподіватися порозуміння" (т. 3, стор. 60). А, як знаємо, такі погляди М. Грушевського в той час не були винятком.

На такому тлі несподівано з'явився твір про підстави нашої політики, який вносив щось зовсім нове й зовсім не в стилі часу. Євген Маланюк, який тоді перебував у таборі воєннополонених у Тарнові в Польщі, згадує, як то „наш таборянин М. Гікавий . . . таємничо усміхаючись, передав нам свіжовидруковану книжку. То були „Підстави нашої політики", книга, що їй суджено стати якщо не євангелією покоління (чого, на жаль, не сталося), то однією з тих небагатьох книг, які стали на межі епохи, і то не лише української" („Книга спостережень", т. 2, стор. 375-376).

П'ять основних проблем

У „Підставах нашої політики" Донцов визначив і проаналізував п'ять проблем, які хоч і стосуються тільки України й української проблеми та політики, під деяким оглядом мають набагато ширше, може навіть універсальне значення. Ці проблеми такі:

1. Устійнення суті („істоти") тодішнього конфлікту в світі й пов'язання його з Україною;

2. Причини постійного антагонізму між Росією, її культурою та Заходом і західньою культурою;

3. Головні напрямні української внутрішньої й зовнішньої політики;

4. Чому український народ програв визвольні змагання;

5. На яких елементах сили може спиратися українська політика.

У 1920-21 роках, коли Д. Донцов писав свій твір, російський большевизм ще змагався за з а к р іплення влади на просторах колишньої царської імперії, зокрема на Україні. І на території під контролею большевиків і в цілому світі було в той час досить поширене переконання, що большевизм в його ще тоді яскраво інтернаціоналістичн о м у виданні, — це переходове явище, і що кожного дня можна очікувати як не падіння його, то своєрідної політично-ідеологічної „нормалізації" у формі переключення на традиційні російські великодержавницькі рейки з відносно обмеженими політичними а с п і р а ц іями, а перш усього з резиґнацією з проєктованої негайної світової комуністичної революції.

У той час, коли так думали й голосно говорили на Заході й коли українська політична думка хиталася в оцінці большевизму, а російська п р о т и большевицька еміграція готовилася „міняти віхи", надіючися власне на перемогу російсько-національних тенденцій в большевизмі, Д. Донцов зробив спробу поставити питання большевизму та його майбутнього у цілком інакшій площині. Аналізуючи причини щойно закінченої світової війни, він прийшов до висновку, що в основі світового конфлікту, який так сильно потряс Европою, не лежать тільки с о ц і яльні, економічні й політичні протиріччя та недомагання, боротьба кляс, змагання за покращання життьових відносин чи імперіялістичні тенденції світових потуг. Першопричина („істота") світової кризи, на думку Донцова, — це „великий конфлікт двох цивілізацій, двох політичних, соціяльних і культурно - релігійних ідеалів, конфлікт Е в р о п а - Росія" („Підстави", стор. 3).

Большевизм, як писав Д. Донцов, це „явище російське", і тому внутрішня й зовнішня політика большевицького режиму є тільки продовжуванням т р а диційної російської політики. Свою зовнішню політику большевизм формулює не по лінії пропаґандивних бомбастичних фраз про інтернаціоналізм, інтереси пролетаріяту, світову пролетарську революцію чи в протиставленні понять буржуазія-пролетаріят, революція-реакція, „а з точки зору противенства між Росією, як аванґардом Азії, з одного боку, і Европою, як цілости, з другого. Коли большевики використовують національно-релігійні рухи Орієнту проти Англії, то це апеляція не до клясової, а до національної боротьби Сходу проти Европи. Коли шукається помочі Енвер-паші або афганського еміра, то це не альянс з інтернаціональною революцією проти інтернаціональної реакції, не політика союзу з трудовими масами, лише союзу з державами проти держав, звикла буржуазна політика національних інтересів, боротьба за перевагу Росії над Европою, політика, якої даремно відпекуються большевики . . ."

[1]) „Підстави нашої політики" появилися досі у двох виданнях (1921 і 1957 рр.), причому 2-ге видання з 1957 р. значно скорочене та змінене. В нашому огляді ми користуємося виданням з 1921 р.

(Далі буде).

Виставка Василя Кричевського

Василь Васильович Кричевський, син знаного образотворчого мистця Василя Григоровича Кричевського, досі виставляв свої твори в Ню Йорку на деяких збірних виставках, а це його тут перша індивідуальна виставка. Вона зложена з красвидів, мальованих переважно останнього року, і тому не дає повного уявлення про творчий діяпазон мистця, який у своїх образотворчих зацікавленнях рівно - багатогранний, як був його батько. Мистецьку освіту здобув у Києві й там був викладачем у Київській Художньо - промисловій Школі. Малював красвиди, портрети, займався книжковою і плякатною графікою, керамікою, театральною і кіновою декорацією. Під час другої світової війни пішов на еміграцію. Виставляв свої твори в Европі (Прага, Мюнхен, Регенсбург) в Америці (Ню Йорк — збірна, Сан - Франсіско, Сиракюзи, Торонто, Монтреаль).

Як бачимо на цій виставці, Василь В. Кричевський у віці 70-ти років малює з великою легкістю і технічною вмілістю, що випливає з досвіду цілого життя.

Більше реаліст, як імпресіоніст, від імпресіонізму взяв кольористичний принцип: малювання ефектів світла й повітря.

Лірик і поет природи, особливо неба й хмар у ранковім і вечірнім освітленні. Нелегко бути добрим малярем хмар, бо вони не „позують". Подібне можна сказати про змінне освітлення красвиду, моря і т. п. Ці всі труднощі мистець перемагає успішно.

Серія великих і малих ґвашів відзначається свіжістю і гармонійністю приємного матового кольориту, в улюбленій мистцем голубо-фіялково - оранжовій гамі („Річка Сула", „Над морем", „Вечірний степ", „Захід сонця на Чорному Морі"...). Їх зродила любов природи й ностальгія.

Треба дивуватися, як така техніка, як ґваш, яку мало мистців трактує поважно, здібна (в руках майстра) висловити ніжні настрої природи й поетичної ідеї.

Крім ґвашів, мистець виставив серію олійних картин з подібною тематикою.

Виставка відкрита у великій залі пластової домівки, 144 Друга евеню, від 21-го лютого до 7 березня 1971 р. Чистий дохід з виставки призначено на видатки, зв'язані з перебудовою Пластового Дому. Виставку зорганізувала власниця української мистецької галерії, О. Соневицька.

Любомир Кузьма

Свято Самостійности і Соборности в Пластовій Станиці Ню Йорку

Ню Йорк. — Пластова Станиця в Ню Йорку відзначила, традиційним звичаєм, також цього року Свято Самостійности і Соборности Святочним Апелем, що відбувся у неділю 24-го січня 1971 р. о год. 10-ій ранку у великій залі Українського Народного Дому, при 140-142 Другій евню в Ню Йорку. До апелю вишикувалися пластуни і пластунки всіх уладів в одностроях і з прапорами. Прибули також численно батьки й приятелі Пластової Молоді. Апель почався гимном Закарпатських Пластунів, що його проспівали всі приявні. Після прочитання денного наказу про значення Актів 22-го Січня 1918 і 1919 рр. проходила мистецька програма, яку дуже дбайливо підготовила й якою проводила пл. сен. Євстахія Гойдиш. Першою точкою цієї програми була деклямація вірша Лесі Храпливої „22-ге Січня", яку виконала нов. Марія Подусовська. Слідувала пісня „Від синього Дону до сивих Карпат", що її проспівали знову всі приявні. Зчерги новачки Оксана Куровицька й Наталя Подусовська продеклямували спільно вірш Лесі Храпливої „Січневий вітер". Відтак, загомоніли з платівки звукозаписувача дзвони й під їхній гомін прочитано врочисто Четвертий Універсал, а всі приявні проспівали пісню „Ми йдем вперед". Далі виступили юнаки 21-го Куреня УПЮ: Левко Івашків, Славко Куровицький і Роман Соробей та спільно продеклямували вірш Володимира Переяславця „Дзвони в Україні". Після того всі приявні проспівали пісню „Ти, пластуне, живи сам собою". Слідувала збірна деклямація уривка з поеми Романа Купчинського „Пісня про Рідну Землю", яку виконали новачки: Марта З-лик, Оксана Сидоряд і Віра Наконечна. Всі вони були зодягнені в народні строї з трьох областей України, що значно причинилося до піднесення настрою, викликаного цією деклямацією. Останніми точками програми були: пісня „Зірвалася хуртовина" у виконанні хору 30-го Куреня, збірна деклямація вірша „22-ге Січня" у виконанні новаків Тараса Чопика, Ореста Мандзія, Нестора Поритка й Андрія Рогожі і вкінці пісня „Гей у лузі червона калина", що її проспівав квартет 30-го Куреня. Закінчено свято національним гимном. Відтак всі учасники Апелю промаршували з прапорами до церкви св. Юрія, де в 12-ій годині в полудне відслужено торжественну св. Літургію з нагоди відзначування Січневих Роковин.

О. К.

ПРАВОСЛАВНИЙ СЕМІНАР В МІННЕАПОЛІСІ

Міннеаполіс, Мін. — На Православному Семінарі, влаштованому заходами українських православних студентів із Твин-Сіти, в залі при церкві св. Архангела Михаїла, виступив настоятель тієї церкви о. митроф. прот. М. Антохій та о. прот. П. Крета з Чикаго. На закінчення семінару було схвалено резолюції в обороні прав вірних в Україні, проти атеїзму та за плекання українських обрядів і звичаїв з допомогою Церкви.

Річні загальні збори 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

Річні Загальні Збори 64-го Відділу в Ню Йорку відбулися 27-го грудня 1970 р. Збори відкрила голова Відділу п-ні Марія Савчак молитвою, привітанням присутніх та відчитання програми нарад. Дальше ведення програми перебрала голова президії зборів Оксана Щур. Секретарювала Мирослава Вовкодав. Окружну Раду СУА репрезентувала Іванна Рожанковська.

Після відчитання секретаркою й схвалення присутніми протоколу з минулорічних загальних зборів звітувала уступаюча управа. Голова Відділу М. Савчак зробила підсумки проведеної за звітний час праці, яка проходила в окремих референтурах, що підбирали собі комісії й спільно з ними плянували й здійснювали намічену програму. Зокрема на увагу заслуговують мандрівні покази історичної ноші та видання 12-карткового кольорового альбому цих одягів з їхнім описом і поясненнями та з супровідним текстом — пера Леоніда Полтави.

Фінансовий звіт склала Евстахія Шуган. Джерелом прибутків були: різдвяний і великодній базарі, культурно - мистецькі імпрези, покази історичної ноші, членські внески й принагідні збірки. На розходи склалися передусім пожертви на харитативні цілі. Поважною позицією в рубриці розходів був дар Відділу на будову дому СУА в Ню Йорку в сумі 1.500 дол.

Культурно - освітня референтура під проводом О. Щур влаштувала низку імпрез для громадянства й для власного членства, в рямках поширених сходин. До першої групи імпрез належить: малярська виставка Зої Лісовської, авторський вечір поета Богдана Кравцева і 14-та Мистецька Виставка Жіночої Творчости. У власному крузі відсвятковано „Просфору", обговорено книжку Р. Іваничука „Мальви", відзначено сороккліття смерти Олени Пчілки, влаштовано вечір - симпозіюм, присвячений О. Довженкові й вечір споминів про Україну. Культурно - освітня референтура подбала про столик - виставку на бенкеті з нагоди ювілею Окружної Ради СУА.

Виховна референтура під проводом Віри Сушків влаштувала у березні показ писання писанок, а в вересні 4-ту Виставку Творчости Молоді.

Суспільну опіку очолювала Аполонія Книш. Її діяльність охопила два сектори — місцеву допомогу поза межами поселення еміграції. До першого сектора належало відвідування хворих і одноразові допомоги потребуючим. У другий сектор зовнішньої харитативної акції включилися постійні місячні й одноразові допомоги українцям в Бразилії й країнах Европи. Вислано чотири пакети для поводян в Україні і 27 пакетів з одягом для югославських українців, потерпілих від землетрусу.

Імпрезова референтура спочивала в руках Олени Гентіш і розгортала діяльність у співпраці з культурно - освітнім. Самостійно влаштувала запусти й великодній базар. Різдвяний базар влаштувала Люба Артимишин.

Пресова референтка Ірена Волосенко інформувала пресу про діяльність Відділу. Для документації життя й праці Відділу пресова референтка заложила й вела архів - альбом з вирізками газетних дописів.

За господарську референтуру звітувала Люба Раковська. Крім буфетів на імпрезах і ширших сходинах, господарські референтки помагали у влаштуванні базарів та дбали про естетичний вигляд домівки Відділу.

Після вислухання звітів і дискусії на внесення Контрольної Комісії збори одноголосно схвалили абсолюторію уступаючій управі.

В склад нової управи увійшли: Марія Савчак — голова, Марія Даниш — містоголова й виховна референтка; Марія Ржепецька — кореспонденційна секретарка; Мирослава Вовкодав — протоколярна секретарка; Аполонія Книш — касирка; Евстахія Шуган — фінансова референтка; Оксана Щур — культурно - освітня референтка; Люба Артимишин — імпрезова референтка; Володимира Іванусa — референтка суспільної опіки; Ірина Комар — організаційна референтка; Марія Варагура — пресова референтка; Люба Раковська й Марія Карпевич — господарські референтки. У склад Контрольної Комісії увійшли: Христина Навроцька — голова й Христина Воєвідка, Олена Гентіш та Ірена Волосенко — члени. Делегаткою до Об'єднаного Комітету стала Стефанія Салдан.

Після офіційної частини зборів присутні провели час на товариській гутірці при перекусці.

Марія Барагура
Пресова Референтка 64-го Відділу СУА

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ ВІЛЛІЯМ КЕЙГІЛЛ, республіканець, повідомив, що в тому стейті цього року не будуть підвищені податки, бо вони вже й так великі. Але стейтові потрібно зібрати 1.78 більйона долярів. Цю суму, крім податків, губернатор бажає зібрати „бічним шляхом", як прибутки з стейтової льотерії тощо, а ще більше — шляхом економії запланованих деяких видатків.

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО „ЧОРНОМОРЕ", ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ЗСА
з глибоким смутком повідомляє своїх Членів та Українське Громадянство, що дня 14-го лютого 1971 року в м. Едмонтоні, Канада, несподівано та передчасно відійшов у Вічність його Довголітній Член, Батько

Проф. ОРЕСТ СТАРЧУК

проживши 55 літ

довголітній професор Університету в Едмонтоні, бувший голова його Славістичного Відділу.

ПОХОРОН Покійного відбувся в Едмонтоні, дня 17-го лютого 1971 року.

Володимир ГНІДИЙ, Старший — Ото ВЕНКЕ, Цісар

Ділимося зі всіми Знайомими і Приятелями сумною вісткою, що 23-го січня 1971 р. після недовгої недуги, в Україні, упокоїлась в Бозі на 84 році життя, наша Найдорожча, Незабутня МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ

бл. п. УЛЯНА ШТАНЬКО

Замість вінка на могилу Покійної зложено 100.00 долярів пожертву на будову УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ХРАМУ СВ. ПЕТРА і ПАВЛА на оселі Робітничого Союзу.

Горем прибиті:
син — АНАТОЛІЙ
та найближча Родина в Україні

Замість квітів на могилу
бл. п. КАТЕРИНИ БЕГЕН
складають 30.00 долярів
на Українську Харитативну Суспільну Службу в Мюнхені на допомогу старшим віком жінкам.
Ганна
д-р Іванна і д-р Олег
Галина й інж. Ростислав
РАТИЧІ
Едісон, Н. Дж.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Вісті з Українського Музею в Стемфорді

1. Подаємо до відома всім нашим цілоденним, суботнім, українознавчим школам, молодечим організаціям та всім заінтересованим в українській культурі й нашому минулому, що Український Музей в Стемфорді радо вітатиме Вас усіх з відвідинами. Просимо зголошувати групові прогульки до Музею повідомивши управу Музею наперед, щоб можна розложити догідно час оглядин. Звичайно такі прогульки влаштовується в суботи чи неділі, але коли парохіяльні школи мали б змогу зробити прогульку серед тижня, просимо наперед порозумітися з управою Музею, щодо дня і години.

2. В Українському Музеї можна набути кольорові й чорно - білі образи — Слуги Божого Митр. Кир Андрея Шептицького. Це репродукція із оригінальної знімки на тлі храму св. Юра й митрополичої палати у Львові. Ціна кольорового образу 3.00 дол., ціна чирно - білої картки 0.25. В Українському Музеї можна теж набути промову Папи Павла УІ до Кардинала Кир Йосифа й українського народу 25 лютого 1965 року, в мистецькому оформленні Якова Гніздовського з українським і англійським текстом. Текст лямінований в плястику, або на дошці. Ціна примірника в плястику 3 дол., ціна примірника на дошці (тільки з українським текстом) 8 дол. (тих на дошці маємо вже тільки 10 штук). У нас ще є Лемківський Шематизм, цінний документ про нашу Лемківщину зі знімками церков, приходських домів та історією поодиноких сіл Лемківщини. Ціна примірника 5.50 дол. з мапою Лемківщини. Можна набути теж окремо мапи Лемківщини й Надсяння в ціні 0.50

При цій нагоді хочемо сердечно подякувати всім нашим Впр. отцям духовним та громадянам, що були ласкаві переслати свій дар на Музей з нагоди переслання їм Різдвяних карток. Ваші жертви будуть використані на дальшу розбудову Музею і закуп книжок до нашої бібліотеки, з якої чимраз більше користають наші й чужі вчені і студенти.

Адреса Українського Музею: Ukrainian Museum, 161 Glenbrook Road, Stamford, Conn. 06902.

Д-р Василь Ленцик

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. С. К., Маямі: Дякуємо за надіслане. Цим разом ще надрукуємо, але змилуйтесь над редакторами, їхніми очима і їхніми нервами та пишіть через інтервал, залишаючи між рядками місце на необхідні поправки.

ВШ. Б. Л., Стетен Айленд: Дякуємо, використаємо.

ВШ. Р. С., Голлівуд: Дякуємо за надіслане, але ми тільки в дуже виїмкових випадках передруковуємо матеріялами з інших газет і тільки за згодою тих газет.

ВШ. Анна Б., Едмонтон: Ваша „Оборона Галі" (Мухини) перед прерізними „напасниками" могла б зворушити навіть найбільш задеревіле серце. На жаль, ми вже дискусію на ці теми скінчили і відмовились від друку навіть майже героїчної власної оборони пані Галини. Дякуємо Вам, що надіслали.

ВШ. І. Ц., Міннеаполіс: Дякуємо за надіслане, але жалуємо і Ваш „Голос вопіющого" дальше залишиться „во пустині".

ВШ. М. Т., Філядельфія: Дякуємо за зворушливу поезію. На жаль, ми спізнились і тепер уже доведеться заждати до чергової осені.

ВШ. О. П., Ню Йорк: Ваша правда, це ми не доглянули, що в підписі під фодознімкою дебютанток та їх ескортів на балю лікарів та інженерів в Ню Йорку пропущено Тетяну Зазулю і Олекcaдра Яворського. Вони стоять другі (зліва), а пропустивши їх, всі інші підписи відносяться завжди до іншої пари. Пробачаємось і помилку напратвимо.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 21-го ЛЮТОГО 1971 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Річні загальні збори Т-ва І. Франка — 146 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Амер. Осередку при вул. 2961 Карпентер. На порядку: звіти Управи і Контрольної Комісії та вибір нової Управи на 1971 р. Проситься чл. прибути. — М. Війтович, гол., Г. Корбяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. П. Збори С-ва Пресв. Богородиці — 36-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Укр.-Амер. Клюбу. Заповіджені збори на минулу неділю не відбулися з причини сніговії. — Марія Філяс, предс., Марія Ковальчук, Катерина Ярославська.